

AKADEMIE VS ČR PŘI ZAVÁDĚNÍ ON-LINE VÝUKY V RÁMCI PROFESNÍ PŘÍPRAVY ZAMĚSTNANCŮ VĚZEŇSKÉ SLUŽBY ČR

Moderní formy vzdělávání dospělých v době koronavirové

IMPLEMENTATION OF ONLINE LEARNING IN THE CZECH PRISON SERVICE STAFF INITIAL TRAINING AT THE CZECH PRISON SERVICE ACADEMY

Modern forms of adult education in the times of covid

FRANTIŠEK VLACH

Abstrakt: Příspěvek se zaměřuje na zavádění online výuky pro nově nastupující příslušníky a občanské zaměstnance do Vězeňské služby ČR. Je zde popsán celý proces online výuky včetně všech úskalí a problémů, které muselo její vedení a učitelé odborných předmětů Akademie VS ČR vyřešit. Dále jsou zde popsány zkušenosti z online mezinárodního prostředí při realizaci konferencí v rámci vězeňských služeb a výuky online angličtiny pro vybrané zaměstnance Vězeňské služby ČR.

Klíčová slova: Akademie VS ČR, online výuka, Vězeňská služba ČR, základní odborná příprava.

Abstract: This paper deals with implementation of online training of new uniformed and civilian staff of the Prison Service of the Czech Republic. The process of online education including its difficulties and challenges that have had to be responded by the Academy management and teachers is described. This paper also presents experience in organizing international online conferences within prison services and virtual English lessons for selected employees of the Prison Service of the Czech Republic.

Key words: Initial training, online education, the Czech Prison Service Academy, the Prison Service of the Czech Republic.

ÚVOD

V prostředí demokratického právního státu se vězeňství stává nezbytnou sociální službou veřejnosti s náležitými bezpečnostními kontexty. Tuto sociální službu poskytovanou osobám, které

přestupují meze zákona, musí zajišťovat a zabezpečovat vysoce kvalifikovaný personál. Vzdělávání a výcvik vězeňského personálu má bezprostřední vliv na zkvalitnění výchovné práce s vězňenými osobami a v konečném důsledku vede ke

snížení rizik vzniku mimořádných událostí. Výkon práce a služby ve Vězeňské službě České republiky klade na personál vysoké nároky v oblasti znalostí odborných, připravenosti fyzické, psychické i morální. Odborné znalosti zahrnují aktivní pochopení a prosazování zákonných norem, interních předpisů a pokynů týkajících se vězeňské praxe. Všechny tyto znalosti, dovednosti a návyky jsou zakládány a rozvíjeny strukturovanými kurzy v rámci programu celoživotního vzdělávání tak, aby odpovídaly praktickým potřebám jednotlivých skupin zaměstnanců svým rozsahem i tematickým zaměřením.

Akademie Vězeňské služby působí jako resortní vzdělávací zařízení a je organizační jednotka Vězeňské služby České republiky s celorepublikovou působností. Úkolem Akademie je zajistit, aby nově nastupující příslušníci a civilní zaměstnanci Vězeňské služby ČR byli náležitě vycvičeni a vyškoleni pro výkon služby nebo práce ve vězeňství. Vedle své hlavní činnosti v oblasti vzdělávání se také provádí v Akademii výzkum v oboru penologie, jehož výsledky a vědecké poznatky se využívají při výkonu vazby a výkonu trestu odnětí svobody. Pravidelně se na půdě Akademie pořádají konference za účasti zástupců spolupracujících vzdělávacích institucí dalších bezpečnostních sborů a vysokých škol.

Akademie VS ČR jako učící se organizace v době pandemie COVID-19

Do března roku 2020 probíhaly všechny vzdělávací aktivity v prezenční formě v budově Akademie VS ČR ve Stráži pod Ralskem. V měsíci březnu

však došlo k výluce, tedy k pozastavení veškeré prezenční výuky a vzdělávacích aktivit. Ze dne na den byla okamžitým rozhodnutím generálního ředitele Vězeňské služby ČR ukončena výuka nejen nových příslušníků a odborných zaměstnanců, ale také veškeré další aktivity včetně konferencí a zahraničních návštěv. Důvodem byly vládní a následně další opatření v souvislosti s výskytem viru SARS-CoV-2 v České republice a vážná obava jeho zavlečení do vězeňských zařízení.

V souvislosti s předpokládanými změnami v další výuce v Akademii bylo toto období operativně a prozíravě využito k tomu, aby si učitelé vybrali část dovolené, aby mohla výuka následně řádně pokračovat i v době letních prázdnin. Věznice nemohou čekat několik měsíců na vyškolený a připravený personál pro službu. Učitelé v daném čase vytvářeli nové učební materiály, prezentace a pomůcky pro výuku, připravovaly se učební prostory a realizoval se důkladný úklid, na který není ve školním roce čas. Také vznikl prostor pro další sebevzdělávání učitelů.

V důsledku dané situace bylo třeba se rychle, operativně a také perspektivně připravit na jinou formu vzdělávání. Prvním inovačním počinem se stalo pořízení figurín pro praktickou přípravu. Figuríny běžně používáme ve zdravotní přípravě. Ale když se učitelé snažili vyřešit problémy spojené s hygienickými opatřeními, přišli s nápadem pracovat s figurínami i v dalších předmětech. Figuríny, a to jak mužské, tak ženské, byly zakoupeny na konci května. Aby byl výcvik co nejbližší skutečnosti, oblékly

se do různých vězeňských oděvů a nasadily se jim gumové rukavice. Ačkoli figuríny neslouží primárně pro tyto účely, jsou schopny většiny pohybů nutných pro nácvik poutání či prohlídek vězněných osob. Akademie se touto inovativní metodou a unikátní pomůckou, která byla vyvinuta v době pandemie Covid-19, prezentovala úspěšně v médiích. Snahou všech bylo zachovat praktickou výuku v Akademii a tím odlehčit věznicím, protože i ty musely řešit problém koronaviru, ale také bylo potřeba sjednotit výuku po stránce kvalitativní a kvantitativní. Vedení usilovalo o podporu úlohy vzdělávání v Akademii i v této pandemické době.

V části roku 2020 byl připraven a dle hygienických možností realizován intenzivní kurz praktické přípravy (standardní délka přípravy v rámci základní odborné přípravy je 13 týdnů, ta byla na základě vydaných epidemických opatření redukována na pouhý týdenní praktický výcvik, všechny ostatní předměty byly převedeny do distanční formy studia). Studenti (noví příslušníci) se rozdělili do tříd po 15 osobách z hygienických důvodů v souvislosti s ubytováním a také z důvodu, aby nedocházelo ke kontaktu příslušníků z různých věznic (panovala velká obava ze šíření koronaviru ve věznicích). Praktický výcvik se zaměřil na manipulaci se zbraní, na výcvik práce s teleskopickým obuškem, prohlídky a poutání.

Inovace v praktické výuce se staly dalším impulzem pro hledání optimálního a na praktickou výuku navazujícího způsobu teoretické distanční výuky. Ani situace ohledně koronaviru se nezlepšovala, a tudíž

vedení Akademie bylo postaveno před nelehký úkol, a to jakým způsobem zabezpečit výuku i v době nouzového stavu. S oddělením IT se hledaly způsoby, jak výuku distanční formou realizovat v podmínkách Vězeňské služby ČR. Videokonference, sdílení společných úložišť a dalších již běžně využívaných aplikací pro elektronickou komunikaci bylo v českém vězeňství nemyslitelné. Vždyť elektronická komunikace není povolena ani ředitelům, natož podřízeným nebo přímo novým příslušníkům. Vše se v době koronaviru změnilo a musela se upravit i politika ministerstva spravedlnosti ale i vedení vězeňské služby a připravit se na to, že věznice, Akademie, generální ředitelství a ministerstvo budou muset mezi sebou komunikovat prostřednictvím internetu a povolí se takové aplikace, které byly ještě nedávno přísně blokovány.

Zrealizoval se nákup výpočetní techniky do všech věznic a vazebních věznic, který napomohl k zprostředkování distanční výuky prostřednictvím elektronických nástrojů. Podařilo se zajistit technologii „Skype for bussines“ pro veškeré videokonferenční hovory. Pro potřeby video přenosů byla Akademie vybavena 25 kusy nových kamer se zabudovanými mikrofony, 3 video sety pro vedení a díky této technice mohla být rozšířena distanční výuka pro studenty v jednotlivých věznicích.

Učitelé v daném čase pracovali na elektronicky dostupných distančních materiálech pro studenty základní odborné přípravy, ale také proběhlo školení s novou technikou a nastavila se pravidla pro komunikaci (srov. Bielešová, 2020). Zhotovily se nejen

podpůrné materiály pro teoretické předměty, ale i metodické a didaktické podklady jako pomocné návody především pro instruktory výcviku ve věznicích, kteří měli část praktické přípravy nových příslušníků na starost. Všechny tyto studijní materiály se ukládají v „budniku“ justice (<https://budnik.justice.cz/>), který umožňuje dostupnou distribuci směrem ke studentům, a také je velkokapacitním úložištěm pro potřeby Akademie. Současně s tím se musel připravit systém kontroly znalostí studentů pro jednotlivé předměty a nastavit jednotné procesy platné pro celou vězeňskou službu.

Za opětovné pomoci oddělení IT je využívána technologie Microsoft Sharepoint pro nasazování elektronických testů v rámci intranetu Vězeňské služby ČR. Na webportál byly ve velmi krátkém čase vloženy různé varianty didaktických testů pro jednotlivé studenty základní odborné přípravy. Jejich úspěšné splnění se stalo podmínkou pro klasifikaci ze stanovených vyučovacích předmětů a předpoklad pro úspěšné zakončení základního studia. Každý student musí v rámci jednoho předmětu úspěšně složit dva didaktické testy, které svým rozsahem kontrolují dosažené teoretické znalosti, jež jsou nutné pro službu ve věznicích. Mimo týdny praktického výcviku byly postupně zařazeny i týdny povinné online výuky z teoretických předmětů prostřednictvím technologie Skype for business. Učitelé využívají tuto technologii ke konzultacím se studenty a i pracovníky věznic, kteří mají nové studenty na starost.

On-line výuka zaměstnanců ve vězeňském prostředí

Během šíření koronaviru došlo k výrazným změnám, které se velmi dotkly i způsobu realizace výuky přípravy zaměstnanců Vězeňské služby ČR v rámci jejich profesní přípravy. Opatření, která vydala vláda ČR a Ministerstvo zdravotnictví ČR, byla zaměřena na kontaktní (prezenční) výuku). Akademie VS ČR musela tak jako i jiné vzdělávací instituce reagovat na nové podmínky a dokázat se jim přizpůsobit. Jak již bylo uvedeno výše, nemohla ukončit svou činnost a čekat, až se situace vrátí zpět do běžných kolejí (což se bohužel ani po ¾ roce nedaří). Přesunutí výuky do online prostoru představovalo velkou výzvu jak pro Akademii VS ČR, tak i pro všechny věznice a vazební věznice v České republice, protože nikdo neměl žádné zkušenosti s tímto typem komunikace a výuky (srov. Švamberk Šauerová, 2020, Zatloukal, 2020). To, co bylo ještě před rokem určitou nepředstavitelnou záležitostí, je dnes samozřejmostí i v českém vězeňství.

Při koncipování online výuky si vedení Akademie muselo odpovědět na několik důležitých otázek jako je např. jaké principy zavést pro vedení online výuky, jak vlastně přemýšlet o online výuce, zvládnou učitelé nové formy a metody výuky?

On-line výuka se značně odlišuje od přímé výuky a musí mít velmi jasně a přesně stanovené základní principy (srov. Černý, 2012). Akademie hledala inspiraci a principy online výuky u vysokých škol a univerzit v České republice. Prvním důležitým principem je, že učitel musí mít jasně stanovené vzdělávací cíle a výstupy a velmi dobře

plánovat výuku. Je to obdobné jako při přímé výuce, ale musí umět využít i jiné didaktické nástroje. Dalším princip představuje odpovědnost jak učitele, tak studenta. Každý si nese svou zodpovědnost. Učitel musí připravit velmi kvalitní materiály a srozumitelné instrukce pro studenty. Očekávání, jako další princip online výuky, spočívá v stanovení konzultačních hodin pro posluchače. Akademie stanovila povinné online přednášky z odborných teoretických předmětů a dle potřeby učitele a studentů i nepovinné online konzultace. Pro posluchače vydala velmi jasné instrukce o průběhu studia. Poslední princip zastupuje organizace výuky, která spočívá v organizaci a dávkování online zadání, materiálů na jednom místě. Všechny tyto principy byly do online výuky v Akademii zavedeny a velmi se osvědčily.

On-line výuka se v Akademii realizuje tzv. synchronním způsobem výuky, což znamená, že výuka probíhá v reálném čase s danou skupinou studentů a lektor při ní získává okamžitou reakci od dané skupiny studentů. Podmínkou výuky jsou technické možnosti daného vybavení, zvolení vhodných didaktických postupů, technik a metod. Synchronní online výuka přinesla i určité problémy. Mezi ně se zařadila absence sociálního kontaktu (někteří učitelé v Akademii označili tento problém jako svoji největší překážku při výuce), dále se obávali i technických problémů (ovládání techniky, poruchy techniky či časové synchronizace s vybranými věznicemi atd.). On-line výuka změnila i některé funkce učitele odborných předmětů Akademie. Učitel musel začít plnit vzhledem k typu výuky i další

funkce, a to funkci organizátora a manažera vyučovacího procesu, stal se z něho i partner pro studenta, jeho pomocník a rádce. Tato situace byla a je stále dána tím, že chybí ve věznicích odborný personál, kvůli nemoci, vyhlášenou karanténou, střídáním směn a rozdělení zaměstnanců do skupin, které se střídají tak, aby nedocházelo k vzájemnému kontaktu.

Výuka probíhala v Akademii VS ČR v tzv. virtuálních třídách, do nichž byli studenti rozděleni. Virtuální třída vytvářela výukovou místnost ve virtuálním prostoru internetu. Studenti potřebovali k výuce počítač připojený k internetu, webkameru a mikrofon. Jednotliví učitelé prováděli výklad na počítači připojeném k internetu (každý učitel má k dispozici dva monitory pro větší přehlednost, kdy na jednom má připravené materiály k výuce a na druhém monitoru má připojené studenty k přednášce, na které po celou dobu výuky vidí). Věznice měly za úkol zajistit materiální a technické podmínky nutné ke vzniku virtuálních tříd (počítače, přístup k internetu, email).

Virtuální třídy mají své výhody i nevýhody. Na základě zkušeností jednotlivých lektorů z Akademie VS ČR shrneme jejich zjištěné výhody či nevýhody.

Výhody:

- studenti (příslušníci) mohli být ve svých věznicích a po výuce se podíleli na služebních činnostech vyplývajících z jejich funkce, a tudíž teoretické znalosti mohli aplikovat přímo do praxe,
- Vězeňská služba ČR ušetřila finanční prostředky, které by

musela vynaložit na ubytování, stravování a cestovné pro studenty,

- touto formou se vzdělávalo najednou více nově nastoupených zaměstnanců, nebyl problém s organizací setkání, ale příprava kladla velký důraz na vzájemnou spolupráci s Akademií a jednotlivými věznicemi (zajištění místnosti, spojení atd.).

Nevýhody:

- předměty, které mohou být tímto způsobem vyučovány, jsou značně omezeny. Jedná se především o teoretické předměty jako je Penologie, Penitenciaristika, Pedagogika, Psychologie, Profesní etika, část Služební přípravy a Právo. Naopak praktickou výuku nebylo možné touto formou v Akademii zajistit a musela probíhat v jednotlivých organizačních jednotkách samostatně.

Konání závěrečných zkoušek online formou

Kromě vlastní online výuky se stejným způsobem realizovaly i závěrečné zkoušky. Na základě uzavřené klasifikace všech předmětů jsou studenti připraveni k vykonání závěrečné zkoušky. Akademie vždy ke každým závěrečným zkouškám připravuje harmonogram, který je pro věznice závazný. Prostřednictvím aplikace Skype se komisionálně ověřují dosažené teoretických znalostí vycházejících z učebních plánů jednotlivých vyučovacích předmětů základní odborné přípravy pro nově nastupující zaměstnance.

Vlastní zkouška probíhá následujícím způsobem. Student se posadí k počítači, na němž je navázáno spojení s Akademií prostřednictvím programu Skype for Business, nejprve se představí zkušební komisi, následně si zvolí číslo otázky od 1 do 25 (číslo, jež by bylo ten den již zvolené, nemůže být znovu použito, taktéž je pro každý den jiná sada otázek, aby se předešlo k volení stejného čísla otázky i v následujících dnech). Zadání příslušné otázky je studentovi obratem zasláno prostřednictvím programu Skype. Toto zadání se vytiskne a následuje 20minutová příprava na „potítku“. Po přípravě v určeném čase otázku/y student komisi zodpoví. Celková doba trvání závěrečné zkoušky jednoho studenta je včetně přípravy cca 40 min. V případě, že je ve věznici zkoušeno více studentů, postup je takový, že jeden student je zkoušen a další si mezi tím volí otázku a připravují se. Pověřený zaměstnanec věznice zajišťuje, aby se studenti postupně ve stanoveném čase dostavili k vykonání zkoušky. Výsledky se studenti od předsedy komise dozvídají okamžitě. Vysvědčení a osvědčení o profesní způsobilosti jsou zasílána poštou na personální oddělení věznice či vazební věznice.

Zkušenosti s elektronickou komunikací v rámci zahraniční spolupráce

Akademie Vězeňské služby ČR, která je jedinou vzdělávací institucí pro vzdělávání personálu věznic v České republice významně působí také na mezinárodním poli. Zde se snaží získávat další cenné informace z oblasti vězeňství a navazovat spolupráci se

vzdělávacími institucemi vězeňských služeb v zahraničí. V současné době má Akademie VS ČR uzavřeno několik dohod a prohlášení o spolupráci s okolními státy, se kterými úzce kooperuje. Dohody o spolupráci jsou podepsány s Institutem vzdělávání v Nitře, VS Slovenská republika, s Centrálním vzdělávacím střediskem v Kaliszi, VS Polska. V loňském roce byla uzavřena dohoda o spolupráci s Lotyšskem. Dále jsou podepsaná prohlášení o spolupráci s Akademií VS ve Wolfenbüttelu, VS Dolního Saska, s Institutem vzdělávání v Kyjevě, VS Ukrajiny, s Akademií v Agen, VS Francie a s Národní školou pro vězeňství v Tg. Ocnu, VS Rumunska a VS Lotyšska. Tyto dohody a spolupráce umožňují porovnávat jednotlivé systémy přípravy a výcviku vězeňského personálu a také vyměňovat si informace a zkušenosti v evropském měřítku.

Akademie VS je od roku 2016 členem mezinárodní organizace EPTA (European Penitentiary Training). Tato asociace pod záštitou Rady Evropy sdružuje vzdělávací střediska evropských vězeňských služeb, která usilují o rozvoj komunikace mezi vzdělávacími středisky a také o zkvalitnění výcviku nově nastupujících zaměstnanců k vězeňské službě a rozvoj systémů následného odborného vzdělávání.

Návštěvy v jednotlivých zahraničních vzdělávacích institucích vězeňských služeb jsou v mnoha ohledech zajímavé a inspirující, i když ne vše, co je během návštěv možnost vidět, lze převést a okamžitě aplikovat v podmínkách českého vězeňství. Určitě je ale vhodné a užitečné navazovat mezinárodní vztahy a poznávat z blízka jednotlivé systémy vzdělávání a přípravy

nově nastupujících zaměstnanců k vězeňské službě. Na základě těchto zjištění následně porovnávat se systémem v Akademii VS ČR ve Stráži pod Ralskem. Jedině tak si lze udržet svou vysokou úroveň jak mezi vzdělávacími institucemi ozbrojených složek v České republice, tak i mezi evropskými vězeňskými vzdělávacími institucemi. Bohužel rok 2020 nebyl příznivý pro tyto návštěvy a Akademie musela všechny zahraniční výjezdy a příjezdy zrušit. Celá komunikace se zahraničními partnery byla také přesunuta také do online prostředí, což představovalo opět novou záležitost, se kterou se muselo vedení Akademie vypořádat.

Ve dnech 28. – 29. 9. 2020 se konala první online konference EPTA. Jejím organizátorem byl Sbor vězeňské a justiční stráže Slovenské republiky. Pro tuto mezinárodní konferenci byla vybrána platforma Webex. Konference, která v předchozích deseti letech trvala vždy tři plné dny, byla rozplánována pouze do dvou dnů, a to přibližně od 9 do 13 hodin se dvěma patnáctiminutovými přestávkami v průběhu konferenčního dne. (odkazy: <https://www.epta.info>, www.zvjs.sk)

Organizátoři vyzvali všechny prezentující, tedy i ředitele Akademie VS ČR Františka Vlacha, k provedení technické zkoušky. Navrhli několik termínů a s prezentujícími dohodli přesný čas kontroly spojení. Ukázalo se, že to bylo více než moudré, protože asi polovina prezentujících se potýkala s různými druhy problémů. Prezentace Akademie VS ČR, jejíž součástí byla videoukázka využitá v Powerpointu, mohla být spuštěna pouze bez zvuku.

Zvuk se nepodařilo technikům zprovoznit.

Zkušenosti z průběhu první online konference EPTA mohou být vyhodnoceny jako pozitivní. Přesto se vyskytly některé dílčí nedostatky. Několik mluvčích mělo špatné spojení, nebylo je dobře slyšet, zvuk byl rušen. Porozumění přednáškám v cizím jazyce při výrazně zhoršeném přenosu (zvuku i obrazu) bylo v některých případech téměř nemožné. Při vysokém počtu účastníků konference, nebylo možné, aby se všichni viděli. Video měli spuštěné pouze ti, kteří byli přihlášení do diskuse. Prezentační tedy nemají aktuální a plnou zpětnou vazbu. Opět při používání cizího jazyka v mezinárodním prostředí není pak zřejmé, zda posluchači prezentaci porozuměli. Dotazy mohly být zasílány formou chatu, není však možné předpokládat, že tato forma bude pro dotazy či reakce využívána v rozsahu, který by odpovídal prezenčnímu setkání. Ve skutečnosti je chat využíván zcela minimálně, zkratkovitě a spíše jen pro jednoduché vzkazy. Jeví se, že všeobecná diskuse, jak ji známe z reálného prostředí, je nemožná.

Také ne všichni členové EPTA hovoří anglicky. Při běžných reálných setkáních bývají využíváni tlumočníci. V online prostředí je tlumočení mluvčího v podstatě nefunkční. Mluvčí a jeho/její tlumočnické musejí sdílet skutečnou místnost (může to být v protikladu s přijatými opatřeními), nemohou mít navíc roušku, protože roušky zhoršují porozumění zejména při mezinárodní konferenci. Pro efektivitu mezinárodní konference se tlumočení jeví jako nevhodné z toho důvodu, že nepříjemně prodlužuje čas

dané prezentace. To může mít dopad na délku online konference, ale jistě negativně ovlivňuje také pozornost účastníků. Mezinárodní konference realizována online manažery, kteří neovládají cizí jazyk, nebere v úvahu a jejich účast omezuje nebo vylučuje. (odkaz: <https://www.vscr.cz/akademie-vs-cr/novinky/uncategorized-cs/online-konference-epta/>)

Další zkušenost, kterou má Akademie se zahraničním formou online je Zoom a realizace mezinárodní akce. V květnu 2020 nabídla Prison SMART Europe vězeňskému personálu v přímém kontaktu s vězněnými osobami IAHV's Stress Management and Resilience Program. Online workshop na platformě Zoom je zpravidla rozložen do tří setkání, sobota – pondělí od 19:00 do 21:00. (odkaz: www.prisonsmart.eu). Akademie v roli „prostředníka“ či „poradce“ nemůže automaticky tyto nabídky přeposílat do věznic, aniž by předem s daným programem neměla zkušenost. Nabídnutý workshop absolvovala kolegyně, která má na starost v Akademii zahraniční spolupráci a teprve následně byl program doporučen vězeňskému personálu. Podmínkou byl cizí jazyk na úrovni pokročilí. Postupně tak program absolvovalo dalších 6 příslušníků a občanských zaměstnanců v přímém styku s vězněnými osobami.

Co se týče technického vyhodnocení, workshop proběhl bez jakýchkoli problémů. Dvě lektorky spolupracovaly s jednou tlumočnicí (anglicko-německou) a s pracovníci IT. Každá členka týmu se nacházela v jiném státě, ale bylo evidentní, že mají předchozí zkušenosti práce v tomto týmu. Účastníci workshopu měli celou dobu zapnuté video, zvuk

zapínali až po vyzvání některou z lektorek. Chat byl využíván jen minimálně, ale účastníci neměli potřebu komunikovat více či častěji, než bylo umožněno. Materiály k workshopu obdrželi účastníci po absolvování programu e-mailem. Vzhledem k tomu, že platforma Zoom není v českých věznicích povolena, podmínkou účasti bylo tedy soukromé připojení. Tyto vzdělávací aktivity tedy nebyly oficiálně Vězeňskou službou ČR registrovány.

Na platformě Zoom se organizovala také konference INTEGRA

www.integra-project.org, která se uskutečnila ve dnech 16. – 17. 12. 2020. Tato konference byla rozložena do dvou bloků, vždy od 10:00 do 12:20 s jednou patnáctiminutovou přestávkou. Počet účastníků byl přibližně 40, organizátoři a přednášející měli zapnuté video i audio. Několik pasivních účastníků si zapnulo video, avšak větší část sledovala konferenci pouze pasivně bez zapnutí audio/video. Samotný přenos konference byl velmi kvalitní. Přesto se opět vyskytlo pár problémových situací. První nastala ještě před zahájením konference, kdy organizátoři hlásili (asi 10 minut před začátkem) e-mailem, že řeší nějaké technické problémy a začátek konference bude posunut. Informace o vývoji situace se ještě dvakrát oznámily přes e-mail. Konference tak začala o 35 minut později.

Jelikož odborníci prezentovali ve dvou jazycích – anglicky a francouzsky, byl účastníkům nabídnut překlad vždy do jednoho z těchto jazyků. Oznámení a instrukce o způsobu překladu byla oznámena až po oficiálním zahájení. Část účastníků však nepochopila, jak si nastavit „titulky“. Tento nedostatek tudíž

poznámenal první prezentaci. Poté, co se všem podařilo titulky najít, ukázalo se, že tlumočníci nemohou tuto formu překladu zvládnout. Mluvčí hovořili příliš rychle. Tlumočníci, kteří byli zvyklí tlumočit ústně, neuměli stejně efektivně používat klávesnici. Docházelo k mnoha překlepům. Někdy se je snažili tlumočníci zpětně opravovat, což ale celkově nejen zpomalilo překlad, ale zároveň jej zneprůhlednilo. Části překládaných vět zůstaly nedokončeny. Zmatečné titulky způsobovaly mnohem rychlejší unavenost účastníků. Protože musely být titulky sledovány nepřetržitě, aby čtenář alespoň částečně pochopil, o čem mluvčí hovoří, nebylo možné zároveň sledovat doprovodný obrazový materiál ani samotného mluvčího. Postupně to u některých posluchačů muselo vést k rezignaci. Chat byl několikrát využit, bohužel organizátoři, kteří zároveň působili jako prezentující, nedokázali rychle reagovat. Učinili tak teprve po každém pracovním dnu.

Vzhledem k tomu, že účastníci se nemohli představit, nebylo je vidět, ani slyšet, nebylo možné zjistit, kdo přesně posluchači jsou a jaké instituce, vězeňské a probační služby nebo země zastupují. Jedním z účastníků byl zástupce Akademie vězeňské služby Francie, která je partnerskou organizací Akademie VS ČR. Nevznikl však prostor pro výměnu bližší informace. Formou chatu si partneři pouze stihli sdělit motivaci, jaká je vedla k účasti na této konkrétní akci. Po každém dni konference zaslali organizátoři účastníkům žádost o zpětnou vazbu. Bohužel outlook Akademie VS ČR zabránil otevření online odkazu. O této skutečnosti byli organizátoři informováni e-mailem spolu s návrhem, aby zaslali

formulář zpětné vazby jiným způsobem. (Odkaz: <https://www.vscr.cz/akademie-vs-cr/novinky/uncategorized-cs/vzdelavani-personalu-akademie-na-mezinarodni-platfome-online-english-version-below/>).

Z výše uvedeného textu vyplývá, že se partnerské státy a jejich vězeňské vzdělávací instituce snaží o určitou úroveň komunikace v elektronickém prostředí, což se samozřejmě na začátku neobejde bez technických obtíží a také je to dáno určitou nezkušeností. Na druhou stranu je to určitá výzva k tomu, aby se hledaly cesty k předávání informací a dobrá praxe v rámci partnerských států.

Moderní formy jazykového vzdělávání vězeňského personálu

Jazykové vzdělávání vyžaduje samo o sobě specifické metody a formy. Ty mohou být více či méně efektivně využívány v prezenční výuce. Akademie VS ČR v minulých letech vyvinula a implementovala unikátní systém jazykového vzdělávání pro penitenciární praxi, který se ukázal jako mimořádně účinný. Proto byl také několikrát prezentován v zahraničí, například na konferenci EPTA nebo na konferenci generálních ředitelů vězeňských a probačních služeb Rady Evropy.

Distanční forma jazykového vzdělávání neumožňuje žádnou z metod běžně aplikovaných ve výuce prezenční. Již na jaře 2020 byly pravidelným účastníkům kurzů a seminářů realizovaných v Akademii VS ČR nabídnuty videolekce angličtiny. Zrealizovaly se dvě videolekce v rozsahu od 5 do 10 minut. Nahrávku vytvořila lektorka Akademie spolu s rodilým mluvčím z Velké Británie. Lekce byly

určeny začátečníkům a obsahovaly základní profesní terminologii, nácvik správné výslovnosti a vhodný kontext pro použití. Ukázalo se, že o tuto službu není v rámci věznic zájem. Oslovený personál věznic uváděl následující důvody: nedostatek času, příliš mnoho práce ve věznici, únavu, nemožnost soustředit se na sebevzdělávání doma, starost o děti, které nemohou docházet do školy. Větší zájem projevili probační úředníci, ale celkový počet zájemců za Vězeňskou službu a Probační a mediální službu byl velmi nízký a neodpovídal by vynaloženému úsilí při výrobě videa (v domácím prostředí) a možným výsledkům. Proto se od záměru vzdělávání formou videolekcí upustilo.

V průběhu kalendářního roku 2020 byly pokročilejším účastníkům kurzů a seminářů angličtiny zasílány různé odkazy na zajímavé články z penitenciární oblasti, informace o možnostech absolvovat různé e-learningové programy, semináře a konference online. Opět je zpětná vazba malá. Články jsou čteny jen nárazově a pouze některými oslovenými. Pokud si článek prostudují, většinou hodnotí obsah jako pro svou praxi zajímavý a rozsah angličtiny jako relevantní a vhodný k rozšiřování slovní zásoby. Na počátku prosince byla vypracována zkušební lekce s využitím video-prezentace volně dostupné na internetu. Cílovou skupinu tvořil tentokrát personál věznic vládnoucí pokročilou angličtinou. Transkripce asi pětiminutové videoprezentace rodilého mluvčího zaměřené na krizový management a několik různých typů cvičení bylo společně s odkazem na video zaslány desítky účastníků jazykových programů pro pokročilé. Do konce měsíce se s řešením ozvala

pouze jedna účastnice. Jakkoli byla tato účastnice více než nadšená touto formou, nezdá se, že by videolekce pro pokročilé představovaly řešení. Několik oslovených manažerů věznic zareagovalo na tuto nabídku s tím, že současná krizová situace ve věznicích jim neumožňuje se na jakékoli aktivity spojené s jazykovým vzděláváním zaměřit. Děkovali za možnost využití po skončení pandemie.

ZÁVĚR

Současná situace kolem pandemie COVID-19 položila před vedení Akademie VS ČR, ale i před vedení vězeňské služby mnoho nových výzev. Vězeňská služba na ně musela reagovat a hledat dostupná řešení k zajištění činnosti věznic a odborného personálu. Vedení Akademie se snaží hledat nová řešení a spolupracuje s učiteli, kteří sami a ochotně hledají nové způsoby, jak přenést informace k nově nastupujícím zaměstnancům. Samozřejmě nelze ani zapomínat na odborné kurzy, které jsou řešeny formou webinářů a online konferencí. Vzhledem k těmto okolnostem se vězeňská služba v České republice technicky vybavila a je schopna online přenosů a videokonferencí napříč všemi věznicemi a vazebními věznicemi. Učitelé v Akademii se naopak museli vypořádat s tím, že studenty nebudou mít reálně ve svých třídách, ale ve virtuálních a bude se muset nejen naučit ovládat novou techniku, ale také umět připravit distanční materiály pro studenty jednotlivých kurzů. Všechny stereotypy, které byly několik let v Akademii vypracovány do všech podrobností, se v důsledku virové pandemie přerušily a byly nahrazeny novým přístupem a hledáním vhodných způsobů výuky.

Vzhledem ke skutečnosti, že se podařilo ve velmi krátkém čase vyřešit mnoho problému, a to jak technických, logistických, pedagogických a dalších, tak se výuka v Akademii Vězeňské služby ČR nezastavila a lze jen konstatovat, že rozdíl v počtu absolventů v roce 2020 a 2019 se od sebe významně neliší. Také se podařilo technicky vyřešit všechny povinné kurzy a vzdělávací aktivity pro odborné zaměstnance. Ačkoliv se zvládla výuka vyřešit formou online spojení, tak prezenční výuka a tedy osobní a sociální kontakt učitele se studenty je nenahraditelný.

LITERATURA

- BIELESZOVÁ, D. Covid 19. Žiak, rodič, učitel v čase pandemie a po nej. Manažment školy. 04/2000. [online]. 2020, 10. ISSN 1336-9849.
- ČERNÝ, Michal (a). M-learning jako cesta k zábavnému vzdělávání?. Metodický portál: Články [online]. 04. 06. 2012, [cit. 2013-01-24]. Dostupný z: http://clanky.rvp.cz/clanek/c/G/1570_1/M-LEARNING-JAKO-CESTA-K-ZABAVNEMU-VZDELAVANI.html. ISSN 1802-4785.
- ZATLOUKAL, T. Vzdělávání během pandemie: Učitelé, žáci i rodiče výuku většinou zvládli. Aspi. Dostupné z: <https://www.aspi.cz/products/lawText/7/282904/1/2?vtextu=Covid%252BCoronavirus%252BKoronavirus%252B%2522SARS%2520CoV-2%20%2522%252BSARS-CoV-2%20%252Bpokud#lema0>. On-line. Citováno 6.1.2021.
- ŠVAMBERK ŠAUEROVÁ, M. Důsledky karantény na školní výkon během pandemie Covid19. Manažment školy 04/20. [online]. 2020, 10. ISSN 1336-9849.